

تحلیل قتل به وسیله ایدز در آئینه فقه و حقوق

حسین فرج پور

حسن فرج پور

سرشناسه	: فرج پور، حسین، ۱۳۷۲-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام. Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل قتل به وسیله ایدز در آیینة فقه و حقوق/ حسین فرج پور، حسن فرج پور.
مشخصات نشر	: قم: حکیم روز، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹۴۶۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۷۸ - ۱۸۲.
موضوع	: قتل عمد -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Murder -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: اچ. آی. وی (ویروس) -- انتقال HIV (Viruses) -- Transmission
موضوع	: ایدز - انتقال AIDS (Disease) -- Transmission
موضوع	: قتل -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Homicide -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: قتل (فقه) Homicide (Islamic law)
شناسه افزوده	: فرج پور، حسین، ۱۳۷۲-
رده بندی کنگره	: ۴۰۵۲KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۲۵۲۳/۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۸۲۹۷۲

تحلیل قتل به وسیله ایدز در آیینة فقه و حقوق

نویسندگان: حسین فرج پور و حسن فرج پور
ناشر: حکیم روز
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹۴۶۷-۲
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
سال انتشار: ۱۳۹۹
نوبت چاپ: اول
صفحه آرایی: عباس ده نمکی
قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

چاپ و نشر: حکیم روز ۰۹۱۹۲۵۱۵۴۲۳

تشکر و قدردانی

حمد و سپاس، خداوند را سزد که فیض وجودش بر
نظام آفرینش کامل و افاضه هدایتش بر بندگان خاصی
نازل، و درود و سلام بر محمد و آل پاکیزه‌اش که
خداوند پلیدی‌ها را از آنها زدود و طهارت بر آنها
ستود.

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۰
فصل اول: کلیات و مفاهیم.....	۱۵
بحث یکم: کلیات.....	۱۷
گفتار یکم: علت به وجود آمدن ویروس HIV و بیماری ایدز.....	۱۷
گفتار دوم: اهمیت موضوع شناسی ویروس ایدز.....	۲۰
گفتار سوم: ضرورت جرم انگاری انتقال ایدز به دیگران.....	۲۳
مبحث دوم: مفاهیم.....	۳۰
گفتار یکم: مفهوم قتل عمد.....	۳۰
گفتار دوم: مفهوم قتل شبه عمد.....	۳۱
گفتار سوم: مفهوم قتل خطای محض.....	۳۲
فصل دوم: احکام و تحلیل فقهی حقوقی صور قتل از طریق ویروس عامل ایدز...۳۳	۳۳
مبحث اول: احکام و تحلیل فقهی - حقوقی قتل عمد.....	۳۵
گفتار اول: رکن مادی قتل عمد.....	۳۵
بند اول: موضوع.....	۳۶
بند دوم: رفتار مرتکب.....	۳۶
بند سوم: کیفیت دخالت مرتکب در وقوع قتل عمد.....	۴۰

بند چهارم: نتیجه در قتل عمد.....	۴۷
بند پنجم: رابطه سببیتدر قتل عمد.....	۴۹
گفتار دوم: رکن معنوی قتل عمدی.....	۵۱
بند اول: علم به موضوع.....	۵۲
بند دوم: سوء نیت عام.....	۵۳
بند سوم: معین بودن هدف (قصد شخص معین).....	۵۳
گفتار سوم: ضمانت اجرای کیفری آلوده سازی مجنی علیه.....	۶۸
بند اول: مجازات جانی بعد از فوت مجنی علیه.....	۶۹
بند دوم: ضمانت اجرای جنایت آلوده سازی عمدی مجنی علیه قبل از فوت او.....	
.....	۷۰
بند سوم: ضمانت اجرایی جنایت وارده به جنین مجنی علیها در صورت انتقال	
بیماری ایدز.....	۷۰
بند چهارم: ضمانت اجرایی تجری جانی.....	۷۴
گفتار چهارم: موارد سقوط قصاص در قتل عمد.....	۷۵
بند اول: مرگ جانی.....	۷۵
بند پنجم: عفو جانی توسط مجنی علیه قبل از مرگ.....	۷۹
بند ششم: عفو جانی توسط اولیاء دم.....	۸۰
گفتار پنجم: عوامل سالب مسئولیت کیفری در قتل عمد.....	۸۱
بند اول: جنون و کودکی.....	۸۱
بند دوم: مستی.....	۸۵
بند سوم: خواب و بیهوشی.....	۸۹
بند چهارم: اجبار بیرونی (مانند: طوفان، سیل و زلزله).....	۸۹
بند پنجم: اکراه.....	۹۲
مبحث دوم: احکام و تحلیل فقهی - حقوقی قتل شبه عمد.....	۹۵
گفتار اول: رکن مادی قتل شبه عمد.....	۹۵
گفتار دوم: رکن معنوی قتل شبه عمد.....	۹۶
مبحث سوم: احکام و تحلیل فقهی - حقوقی قتل خطای محض.....	۱۰۲

گفتار اول: رکن قتل خطای محض.....	۱۰۲
گفتار دوم: رکن معنوی قتل خطای محض.....	۱۰۳
فصل سوم: همکاری در ارتکاب قتل از طریق ویروس عامل ایدز.....	۱۰۷
مبحث اول: شرکت در ارتکاب قتل.....	۱۰۹
گفتار اول: ارکان شرکت.....	۱۰۹
گفتار دوم: انواع شرکت در قتل به اعتبار رکن مادی.....	۱۱۲
بند اول: شرکت در فعل و شرکت در سرایت.....	۱۱۲
بند دوم: شرکت بالمباشره و شرکت بالتسبیب.....	۱۱۳
بند سوم: شرکت متساوی التأثير و مختلف التأثير.....	۱۱۳
گفتار سوم: انواع شرکت به اعتبار رکن معنوی.....	۱۱۶
گفتار چهارم: مجازات شرکت در قتل.....	۱۱۸
مبحث دوم: معاونت در ارتکاب صور قتل.....	۱۱۸
گفتار اول: تعریف معاون در ارتکاب قتل.....	۱۱۸
گفتار دوم: ادله جرم انکاری معاونت در قتل از طریق ویروس HIV از منظر فقه امامیه.....	۱۱۹
بند اول: قرآن کریم.....	۱۱۹
بند دوم: استدلال به دلیل مقدمیت.....	۱۲۰
بند سوم: استدلال بر وجوب نهی از منکر.....	۱۲۱
گفتار سوم: رکن مادی معاونت در قتل.....	۱۲۲
بند اول: مصادیق معاونت در قتل.....	۱۲۲
بند دوم: تقدیم یا اقتران زمانی عمل معاون با عمل مباشر در قتل.....	۱۲۳
بند سوم: صدور فعل مجرمانه از جرم اصلی در قتل.....	۱۲۴
بند چهارم: تأثیر فعل معاون در وقوع جرم قتل.....	۱۲۵
گفتار چهارم: رکن معنوی معاونت در قتل.....	۱۲۶
گفتار پنجم: مجازات معاونت در قتل.....	۱۲۹
فصل چهارم: ادله اثبات قتل از طریق ویروس عامل ایدز.....	۱۳۳

مبحث اول: اقرار	۱۳۵
مبحث دوم: شهادت شهرد	۱۳۸
مبحث سوم: علم قاضی	۱۴۰
مبحث چهارم: قسامه	۱۴۷
فصل پنجم: محاربه و افساد فی الارض از طریق ویروس عامل ایدز	۱۴۹
مبحث اول: تاریخچه جرائم علیه امنیت کشور و انواع مجازات ها	۱۵۱
مبحث دوم: مفهوم شناسی محاربه و افساد فی الارض	۱۵۵
مبحث سوم: موضوع شناسی محاربه و افساد فی الارض	۱۵۶
مبحث چهارم: تحلیل فقهی - حقوقی محاربه و افساد فی الارض	۱۶۴
گفتار اول: وحدت عنوان در محاربه و افساد فی الارض	۱۶۴
گفتار دوم: ابزار سلب امنیت عمومی و اخافه در محاربه و افساد فی الارض	۱۶۵
گفتار سوم: مقید بودن جرم محاربه	۱۶۹
گفتار چهارم: مجازات محاربه و افساد فی الارض	۱۷۰
نتیجه گیری و پیشنهادات	۱۷۴
فهرست منابع	۱۷۸

پیشگفتار

دانش جراحی پلاستیک یکی از دستاوردهای جدید پزشکی در دو شاخه (ترمیمی، زیبایی) می باشد. در کتاب حاضر به بیان حکم شرعی جواز یا عدم جواز جراحی زیبایی و ترمیمی از دیدگاه فقها و با تکیه بر نظر امام خمینی ره و همچنین تبیین حقوقی موضوع مورد پژوهش و تطبیق مبانی فقهی با ماده‌های قانونی پرداختیم و پس از بررسی ادله فقهی به این نتیجه رسیدیم که عمل جراحی ترمیمی به اتفاق همه علماء اعم از شیعه و سنی جایز می باشد اما عمل جراحی زیبایی امری اختلافی بوده و بیشتر فقهای شیعه در صورتی که این عمل منجر به فعل حرام نشود آن را جایز دانسته اند.

در حقوق موضوعه کشور ایران «ماده ۱۵۸ ق.م.ا» به صورت کلی (بدون تعیین مصداق) دلالت بر مشروعیت انواع جراحی های پلاستیک دارد.

کتاب حاضر شامل چهار فصل به این شرح می باشد؛ فصل اول: کلیات و تعریف مفاهیم؛ فصل دوم: احکام و تحلیل فقهی حقوقی صور قتل از طریق ویروس عامل ایدز؛ فصل سوم: همکاری در ارتکاب قتل از طریق ویروس عامل ایدز؛ فصل چهارم: ادله اثبات قتل از طریق ویروس عامل ایدز؛ و فصل پنجم: محاربه و افساد فی الارض از طریق ویروس عامل ایدز.

مقدمه

در عصر حاضر به مقتضای پیچیده شدن روابط انسان‌ها، جرائم نیز دارای تنوع و پیچیدگی‌های فراوان شده‌اند. به عنوان مثال در روزگاری نه چندان دور قتل در اثر عوامل انگشت شماری همچون، ایراد ضربه به جسم و مسموم کردن و غیره رخ می‌داد. اما در عصر حاضر قتل به روش‌های مختلفی صورت می‌گیرد که می‌توان از میان آنها به انتقال ویروس ایدز اشاره کرد. این ویروس اولین بار در سال ۱۹۸۱ شناسایی شد. عامل مولد این بیماری، ویروس بسیار ضعیفی بود که در کلیه ترشحات بدن موجود است و یارایی مقاومت در برابر حرارت را ندارد و مدت زمان اندکی در خارج از بدن، از بین می‌رود.

در ابتدا پژوهش‌ها و شناسایی بیماران مبتلا به ایدز، موارد بیماری غالباً در میان همجنس‌گرایان مشاهده گردید. هر چند موطن اصلی این بیماری کشورهای غربی است لکن امروز کل بشریت از این ابتلای وحشتناک ایمن نیستند. از زمان آلوده شدن بدن به این ویروس تا زمان بروز مرگ ناشی از آن ممکن است بین ۶ ماه تا ۱۰ سال طول بکشد. زیرا نوع مکانیسم عمل‌کننده‌ی آن به گونه‌ای است که خود مستقیماً سبب مرگ نمی‌شود بلکه

این ویروس باعث تخریب بافت‌های دستگاه ایمنی بدن شده و برخی از بیماری‌ها و عفونت‌ها فرصت مبتلا کردن انسان را پیدا می‌کند و در نهایت سبب مرگ قربانی آن می‌شود. این ویروس راه‌های انتقالی مختلفی دارد، از قبیل تماس‌های جنسی، تبادل خون و فرآورده‌های خونی، پیوند اعضا آلوده و همچنین توسط مادران باردار مبتلا در هنگام بارداری یا زایمان به جنین یا نوزاد. اما مهمترین و شایع‌ترین راه سرایت این بیماری آمیزش جنسی است.

عده‌ای به صورت عامدانه اقدام به انتقال ویروس عامل ایدز می‌کنند و عده‌ای دیگر نیز با اینکه مطلع از بیماری خویش هستند اقدام به انتقال آن به دیگران می‌کنند، بدون اینکه قصد قتل طرف مقابل را داشته باشند. به همین دلیل برای جلوگیری از بروز این پدیده (قتل ناشی از انتقال ایدز) و آثار آن، نیازمند دقت نظر بیشتری از سوی قانونگذار و تدوین قوانین جدی همراه با ضمانت اجرا هستیم. با توجه به این منظور لازم است در وهله‌ی اول قتل از طریق انتقال ویروس عامل ایدز که مسأله‌ای مستحدثه است از دیدگاه قانون و شریعت اسلامی جرم انگاری شود و همچنین شرایط تحقق جرم و تعیین مجازات‌های مربوطه مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به اینکه امام خمینی رحمه الله از جمله فقهای به نام در عرصه فقه پویا است، آراء ایشان می‌تواند نقش بسیار مهمی در تبیین احکام مترتب بر این مسأله داشته باشد. لازم به ذکر است حضرت امام خمینی یکی از ارزشمندترین فقیهانی است که در شناخت گوناگون علم و معرفت به تلاش فکری و علمی پرداخته است و با

ملاحظه مقتضیات زمان و مکان، آثار ارزشمندی از خود به جای گذاشته است. آراء و نظرات ایشان در حوزه فقه و اصول از جایگاه والایی برخوردار است. در کتاب حاضر مینای فقهی امام خمینی در مورد مشروعیت عمل جراحی پلاستیکی و ترمیمی مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

تبیین موضوع

با توجه به اینکه انتقال بیماری‌های مسری در جوامع امروزی به صورت قابل توجهی شیوع پیدا کرده است و با ادامه این روند جامعه بشری با خطرات بسیار جدی مواجه خواهد شد، ضروری است که عوامل این شیوع گسترده شناسایی و با در نظر گرفتن تدابیر لازم تا حدی از انجام این عمل جلوگیری به عمل آید.

یکی از مهم‌ترین این راهکارها تدوین قانون است. که این خود مبتنی بر جرم انگاری انتقال عامل ویروس ایدز و محرز شدن قتل بودن آن است. البته برای اثبات قتل بودن این موضوع، باید صور مختلفی که ممکن است این عمل (انتقال ویروس عامل ایدز) در قالب آن محقق شود، مورد بررسی قرار گیرد تا در نتیجه‌ی این بررسی بتوان احکام و ضمانت اجرای متناسب با هر یک را اجرا کرد. تشخیص و بررسی صور مختلف تحقیق قتل توسط انتقال ویروس عامل ایدز که از مهم‌ترین و ضروری‌ترین عناصر تعیین مسئولیت کیفری و مدنی است، محور اصلی پژوهش حاضر قرار گرفته است.

پیشینه

در ارتباط با موضوع پژوهش کتاب‌ها و رسالاتی به نگاشته شده است که به موارد مهم آن اشاره می‌شود؛

کتاب، حقوق، ایدز و قانون؛ عباسی، محمود، تهران (۱۳۸۲). پایان نامه‌های:

- مسئولیت کیفری انتقال ویروس ایدز، علیرضا امام دادی، دانشگاه پیام نور استان تهران (۱۳۹۰).

- بررسی مسئولیت کیفری ناقلین ویروس ایدز در نظام حقوقی ایران، امیر فلاح، دانشگاه تبریز (۱۳۹۱).

- مسئولیت کیفری ناشی از انتقال امراض مسری با مطالعه تطبیقی در حقوق انگلستان؛ بهاره شفیعی.
و مقالاتی همچون:

- مسئولیت کیفری ناشی از انتقال ایدز در حقوق ایران فقه امامیه با مطالعه تطبیقی در حقوق کانادا، سید رضا احسان پور، دانشکده معارف و حقوق دانشگاه امام صادق علیه السلام، پاییز و زمستان ۱۳۸۶، شماره ۲۶.

- انتقال ویروس ایدز و شروع به ارتکاب قتل عمد؛ ابراهیم تقی زاده، محمد علی طاهری، علیرضا امام دادی، پژوهش حقوق کیفری، سال اول، زمستان ۱۳۹۱، شماره ۲.

- رابطه سببیت در جرائم علیه اشخاص ناشی از انتقال ویروس عامل

ایدز؛ علیرضا امام دادی، محمد علی طاهری، ابراهیم تقی زاده، پژوهشنامه حقوق کیفری، سال چهارم، بهار و تابستان ۱۳۹۲، شماره ۱.

چنانچه در پیشینه پژوهش مشاهده کردیم، برخی از تألیفات صورت گرفته یا صرفاً به بررسی مسئولیت مدنی انتقال ویروس عامل ایدز و یا به بررسی مسئولیت کیفری آن پرداخته‌اند. برخی دیگر نیز به صورت کلی این مسئولیت‌ها را در مورد بیماری‌های مسری مورد بحث قرار داده‌اند. آنچه که در پژوهش‌های صورت گرفته محقق نشده است و پژوهش حاضر به دنبال آن است، بررسی تمامی صور قتل از طریق ویروس عامل انتقال ایدز است که پس از تحقیق و تعیین نوع قتل، مسئولیت بعدی مختص هر نوع قتل بیان خواهد شد. البته این مهم با محوریت آراء امام خمینی رحمه الله و استخراج مبانی فقهی وی صورت گرفته است.